25ՐԴ ՏԱՐԻ ՇԱԲԱԹ 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1894 ԹԻԻ 902

ՅԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Ի. ՓՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՓԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն
կու չի դարձուիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTT.

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

Գալոյ համար	300	Միւ.	75	ղրշ. Մէջիտ
» »	150	»	40	» »
Ֆրանսայի եւ	300	»	100	» »
»	150	»	50	» »
»	75	»	25	» »
Օտար երկիր	300	»	25	ֆրանք
Ռուսիա	300	»	10	րուպլի

Թղթատարի ծախքը Խմբագրութեան վրայ
[Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրշ. փոստայի փուլը 100 ղրուշի տեղ].

غلطه عثمانیه اسکی بانق عثمانی
عموماً غزته سی حیرکیه نسبه

10 ՓԱՐԱՅ

ԼԵՐՊԷՐԴ ՍԲԷՆՍԷՐ

Մի աչխատակիցը, Հրանդ, ծանօթացաւ արդէն հանրութեան անգլիացի այս մեծ խորհողին «Կենսաբանութիւն» անունով հայերէնի թարգմանուած գիրքը, որ քնդրին եթէ ոչ ամէն, գէթ մեծագոյն եւ կարեւոր մասերը ընդգրկած է։ Որքան որ ալ Հրանդ անոր պարունակութեան վրայ ճիշդ գաղափար մը տուաւ, պէտք է ըսենք սակայն որ կասկած ունինք թէ մեր ընթերցողներուն մեծ մասը լսած այս հրատարակութեան լուրը արդէն թէ ըլլար որեւիցէ գրուածք մը որ եկաւ բարդուեցաւ մեր աղգին այնքան ստուարաթիւ թարգմանօղ հատորներուն վրայ։ Անշուշտ ունինք ղարգացած դասակարգ մը որ արդէն գիտէր այդպիսի գրքի մը գոյութիւնը եւ անոր ֆրանսերէն լեզուի թարգմանութիւնն ալ երեւան կորզած ըլլալով, հետաքրքրուելու համար ուղեց ունենալ հայերէն թարգմանութիւնն ալ՝ տեսնելու համար թէ ինչքան յաջողութեամբ խօսուած է, բայց համոզուած ենք որ ատոնցմէ դուրս ժողովրդէն շատ որ փափաք կամ գաղափար ունի երթալ գնելու այդ գիրքն օրինակ մը։ Եթէ ըսենք որ Սբենսերի այդ գործին տեղեակ ըլլալը 50 անձէ աւելի թիւի մը չունի համեր Պոլսոյ մէջ, ոչ ոք պիտի համարձակի ըսել թէ վիճակագրական սխալ մը կ'ընենք։ Այս թիւին դուրս կը տեսնենք ուրեմն բոլոր մեր մեծ ու պզտիկ դասատուները, բոլոր մեր եպիսկոպոսները, մեր առաջնորդները, մեր լուսաւորուածի անուն ունեցող վարդապետները, աչխարհականները, որոնք Սբենսերի այդ գործը կարդացած են, եւ ո՛չ ալ դեռ այսօր կը հետաքրքրուին զայն ճանչնալու։ Համենայնդէպ մտքով, քանի՛ հարիւրներու կ'ելլեն ուսուցչական եւ եկեղեցական դասակարգերուն անհատները, մանաւանդ որ այդ անձերէն ամէն մին պիտի գտնէր այդ հատորին մէջ կեանքի կանոններուն վրայ այնպիսի տեսութիւններ որմէ ոչ միայն անհատապէս պիտի օգտուէր իւրաքանչիւրը, այլ բնական բերմամբ իր բոլորտիքը պիտի սքսէր անկէ քաղած մտաւորական պաշարը, հաշուեցէք որ այդպիսի մտեան մը անծանօթ մնալով այս երկու դասակարգին, ո՞րքան ղրկուած կը մնայ ընդհանուր աղգն որուն կը խօսի դասատուն մանկութեան չրջանակին մէջ եւ հայր-սուրբ՝ աչխարհի ա՞նքան դէպքերու մէջ։

երկու օրէ ի վեր կը խօսինք ընթերցանութեան պակասութեան վրայ, որ երբ ուսուցչական դասակարգին մէջ ալ կը պատահի, կատարեալ չանրային աղէտի մը հետեւանքները կ'արտադրէ։ Արդ, կը կարծէ՞ք թէ Պոլսոյ ուսուցիչները Սբենսերի գիրքը առած եւ կարդացած ըլլան։ Ո՛չ։ Յայտնենք որ գրաւաճառին խանութը ստացած ըլլայ գնողներու արշաւանք մը։ Ատոնք, որոնց մասին մեր դառն քննադատութիւնները չխնայեցինք, կը հնան եւ պիտի մընան միշտ թմրած, առանց վառուելու այն կենսարար ոգեւորութեամբ որ կը մղէ եւրոպացիները հետամուտ ըլլալու մտաւորական աչխարհին մէջ երեւան եկած ամէն նոր գաղափարներու, նոր տեսութիւններու։ Մանաւորապէս դաստատուներուն կարգին մէջ ընդհանրացած կ'ուղէինք տեսնել այդ գիրքը, որովհետեւ եթէ իրաւ է որ մարդ մը, ինչ արհեստ ալ գործէ, կրնայ օգտուիլ անոր ընթերցանութենէն, դաստատուներն են նա մանաւանդ որ անբաւ բարիքներ պիտի կրնան քաղել անկէ, ինչու որ կը վերաբերի ըլլալ խաւորապէս իրենց արհեստին ոգին իսկ, եւ անոր կիրարկման։ Թարգմանիչը իր քովէն «Կենցաղ» բառը աւելցուցեր է գրքին անուանը վրայ, ուղելով հասկցնել թէ Սբենսեր իր այդ գործով կ'ուզէ ընդգրկել մարդկային բոլոր կեանքը տղայ հասակէն մինչեւ ծերութիւնը։ Եւ թէպետեւ, իր մանրամասնութեանց մէջ, գիրքը մանկավարժական հանգամանք մը միայն ունենալ կը թուի, ճշմարիտն այն է սակայն որ անգլիացի խորհողը մեզ մտածելու կը հրաւիրէ մարդկային կեանքի բոլոր աստիճաններուն վրայ, ուրկից հետզհետէ պիտի անցնինք քանի ապրինք։

Եւ ահա, այս կողմովն է որ գիրքը կը հրապուրէ, կը հետաքրքրէ, կը կրթէ, կը լուսաւորէ զմեզ ամենքս ալ, ըլլանք աչխարհական, եկեղեցական, բժիշկ կամ փաստաբան, դաստատու կամ վաճառական։ Կեանքն ալ միեթ խառնուրդ մը չէ՞ հազար ու մէկ բանի, հոգեկան ինչպէս եւ ֆիզիքական երեւոյթներու, ընկերական ինչպէս անհատական ձգտումներու, հաճոյքներու եւ տրտումութիւններու, գաղափարներու եւ զգացումներու։ Քանի որ իւրաքանչիւր մարդ այս ամէնն է, հարկ է ուրեմն որ իւրաքանչիւր մարդ ձգտի այս ամէնուն վրայ ալ խորհրդածելու, որպէս զի իր անձին համար էն շահաբեր կերպով ընթանայ լաբիւրինթոսի չափ խառն եւ խաւարամած այն բանին մէջ որ կեանք կը կոչուի։

Կարդանք ուրեմն, եւ մանաւանդ դուք դաստատուներդ, այն որ հազիւ չրջանաւարտ՝ սկսած է այբուբենը սորվեցնել, ինչպէս եւ այն որ քերականութիւն, պատմութիւն, թուաբանութիւն եւ նմանօրինակ բարձր ուսումները կ'աւանդէ, դուք ամենդ կարդայէք, քննեցէք, հակաճառեցէք, Սբենսերի այդ գիրքը քննադատութենէ ալ անցուցէք, մինչեւ որ հասկնաք թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէ եւ դուք անոր ըսածներէն ո՛րը ընդունած էք եւ ո՛րը՝ ոչ։ Ընթերցանութեան աւասիկ առարկայ մը որ անշուշտ դիւրին եւ հեշտ չէ ինչպէս վէպ մը, առօրեայ լրագիր մը, բայց բեղմնաւոր եւ միշտ լի այնպիսի բարիքներով զորս ձեռք բերելու համար բաւ է միայն եթէ լարուած ուշադրութեամբ կարդաք։

Մեր յօդուածին նպատակը գրքին արժանիքներուն վրայ խօսիլ չէ՝ այլ հրաւէր մը կարդալ ընթերցասիրութեան, եւ այս մտօք է որ զանի կը յանձնարարենք։ Դաղափարներու այս կարգին մէջ մնալով, պիտի աւելցնենք որ ուսուցիչներու դէմ ինչ պարսաւ որ արտայայտեցինք, աւելին իսկ ունինք ըսելու վարժուհիներուն նկատմամբ։ Դիտա՞ծ էք որ այս վերջի տարիներուս մէջ վարժուհիներու մասին սկսած համակրանքը պատրանքի կը հանդիպի։ Ատոնք ամենեւին ընթերցուած չունին, ո՛չ գիրք կը կարդան, ո՛չ հանդէս։ Արդէն երբ վարժուհի կ'անուանուին, գրեթէ բան չեն գիտեր. գէթ յետոյ, հետզհետէ բան մը սորվելու հետամուտ ըլլային, ատ ալ չի կայ։ Ի՞նչ սոսկալի ապագայ իրենց համար, եւ քանի որ անգամ մը վարժուհի ճանչցուեցէք յետոյ, ինչքան ալ ողորմելի ըլլան, պիտի մնան պաշտօնի վրայ, ի՞նչ տխուր ապագայ մեր աղջիկ գաւկիներուն համար որ պիտի դաստապետուհին մշտընջենապէս տգէտ մնացող այդ ուսուցչուհիներուն ձեռքը մնալ։ Եթէ մեր ներկան այս մասին մխիթարական չէ, գէթ բան մը ընենք որպէս զի ապագան ալ այսքան տրխուր չըլլայ։ Աղջկանց վարժարանի հոգաբարձութիւնները շատ գեղեցիկ գործ մը ըրած պիտի ըլլան պահանջելով որ իրենց վարժուհիները գէթ ամիսը հատոր մը գիրք կարդացած ըլլային ապացուցանեն։ Այս պահանջումը թող տարօրինակ չթուի, որովհետեւ, խորը որ նայիք, օգուտ պիտի բերէ թէ՛ անոնց եւ թէ՛ ընդհանրութեան։

Մեծ առարկութիւնն այն է թէ յարմար գիրքեր չի կան հրապարակի վրայ։ Ճիշդ է ասիկ, բայց ոչ բոլորովին։ Կը լսենդրենք որ մեր ընթերցողները մեզ ցոյց տան թէ ո՞ր վարժուհին Սբենսերի գիրքը առած ու կարդացած է. կը կարծենք թէ հատ մը չի կայ։ Ո՞ր վարժուհին Պ. Սէքլէմեանի Մարդ եւ Հոգեբանութեան ներքեւ հրատարակած ինքնօգնութեան սքանչելի հատորիկը կարդացեր է։ Ոչ մին։ Ահա այս գործերն որ բոլոր վարժուհիներու, ինչպէս բոլոր դաստատուներու քով գտնուելու էին։

Ընդունինք որ ընթերցանութեան յարմար գիրքերէ կարծուածին չափ ղուրկ չենք։ Ջուրկ ենք միայն կարդալու քաջութենէն, եւ ասիկա ողբալի պակասութիւն մըն է զոր դարմանելու համար հարկ է որ մենք զմեզ ղօրաւոր կերպով ցնցենք։

ՅՈՎ ՄՏՆՈՂՆԵՐՈՒՆ

Յով մտնողները պէտք է գիտնան թէ իրենց այդ հաճոյալի եւ առողջարար ժամանցը զերծ չէ անպատեհութիւններէ, մանաւորապէս ականջին համար։

Մասնագէտ բժիշկ մը երկար ցանկ մը պատրաստած է բոլոր այն ականջի հիւանդութիւններուն որոնք յառաջ կուգան ծովու մէջ լողանալու չափազանցութիւններէն, այսինքն յաճախ ծով մտնելէն եւ երկար ատեն հոն մնալէն։ Այդ հիւանդութիւնները գլխաւորաբար կը պատահին անոնց որոնք գլխիվար ծով նետուելու սովորութիւն ունին։

Այդ բժշկին խօսքին նայելով, պէտք է միշտ ականջները պահպանել ծով մտած ատեն, մանաւանդ երբոր զգայուն են կամ արդէն հիւանդութիւն ունեցած։ Պէտք է բամպակ թխել ականջին մէջ։

Անհրաժեշտ է որ լողացած ատեն ականջին մէջ մտած ջուրը հոն չթողուի. ջրին հոն մնալէն կրնայ բորբոքում յառաջ գալ։ Ջուրը պարպելու համար, պէտք է գլուխը մէկ կողմ ծռել՝ ականջէն ուժով մը քաչելով, միանգամայն գլուխը երերցնել՝ բերանը բանալով եւ ձեռքին ափովը ականջին վրայ զարնելով։

* * *

Այս առթիւ յիշենք մէկ քանի հետաքրքրական դիտողութիւններ զորս Սկովտիոյ Մէտիորաբանական ընկերութիւնը ըրած է ծովու ջրին բարեխառնութեան վրայ։

Ձորս տարուան եւ ինը ամսուան ժամանակամիջոցի մը մէջ օր օրին կատարուած փորձերու համաձայն, ամառուան տաքութիւնը աստիճանաբար կը մտնէ ծովու ջրին մէջ։ Ջուրը իր բարձրագոյն տաքութեան կը հասնի օգոստոսի վերջը։ Այդ միջոցին ջուրը օդէն աւելի տաք է։

Նոյնպէս, ջուրը մթնոլորտէն աւելի յամրաբար կը պաղի. նոյեմբերի մէջ ջրին միջին բարեխառնութիւնը օդին բարեխառնութենէն 6 աստիճան եւ դեկտեմբերի մէջ 7 աստիճան աւելի է։

Հոկտեմբերի վերջը ծովը այնչափ տաք է որչափ յունիսի մէջտեղը։ Ուրեմն, կարելի է ըսել թէ ծով մտնելու բուն եղանակն է յունիսի կէսէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը։ Այս իրողութիւններէն քաղուելիք ուրիշ տեղեկութիւն մըն ալ ասն է թէ աւելի՛ վտանգաւոր է մարդ առաջին տաքերուն ծով մտնել քան թէ աշնան արդէն ցուրտ օրերուն։

«ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ի

ՎԱՆ, 24 յուլիս

Ռուերային այնչափ զոհ չտուաւ Վանի ժողովուրդն որչափ այժմ կուտայ կարմրուկ եւ խըռչկուկ (փողացաւ) կոչուած համաճարակ հիւանդութեանց։

Մէկէն մինչեւ տասնեւվեց տարուս մանուկներ եւ պատանիներ ընդհանրապէս մահուան սեւ մանդաղէն կը հընձուին անխնայ, լաց ու կոծ, սուգ եւ կսկիծ Թողլով իրենց ետեւէն։ Բոլոր ժողովուրդն այս երկու հիւանդութեամբ վարակուած, հազարէն աւելի զոհեր ունեցած էր բժիշկներու ամենէն զօրաւոր դեղերը, պառաւներու ամենահին եւ փորձուած դեղրանքները չկրցին այս աւերիչ ցաւերուն յաղթել։

Ցաւը քղերայի վարակիչ հանգամանքն ունի թէեւ, որով հասակաւոր անձինքն եւս բռնուելու ենթակայ են, սակայն ցարդ մեծ մասամբ մեռնողները մանուկներն են եւ պատանիները։ Հիւանդը նախ կը սկսի գլխի ցաւ ունենալ, մարմնի ընդհանուր թուլութիւն եւ չափազանց տաքութիւն մը, որով մարմինն մորթը բոլորովին կարմիր բիծերով կը ծածկուի եւ մարմինը ուռիլ կը սկսի։ Ութ օր հազիւ կը դիմանայ հիւանդը եւ կը մեռնի. իսկ եթէ առողջանայ, մինչ քսանեւմէկ օր հազիւ կրնայ կազդուրուիլ։ Փողացաւն աւելի չուտ կը խլէ մանուկներուս կեանքը. միայն չափազանց ջերմութիւն եւ փղի ներքին ուռեցքը ընդհանուր կազմուածքն անմիջական քայքայման ենթարկելով երկու երեք օրուան մէջ կը փճացնեն մատաղ կեանքերը։

Այս վտանգաւոր հիւանդութեանց առթիւ մեր բոլոր դպրոցները ստիպուեցան չուտով տարեկան հարցաքննութիւններն սկսիլ եւ տղայոց արձակուրդ տալ։ Բայց դժբաղդաբար մեր թէ՛ թաղային եւ թէ անհատական ութ աբական դպրոցներէն միայն մինն արդիւնաւոր եղած է, այն է Որբանոցի վարժարանը, որուս անօրէնն է աչաղուկ Պ. Համբարձում Երամեան, որ իր առանձին ջանքով կրցած է ընդհանրութեան ակնկռթիւնն եւ համակրանքը վայելել։ Իսկ թաղային իգական դպրոցներէն ոչ մին արդիւնաւոր վիճակ մը ունի, բացի բողբականաց օրիորդական դպրոցէն, որ, մերիններէն չատ աւելի օգտակար եղած է։

Որբանոցը, որ հաստատուած է 1877 ին, նուիրատուներու ձեռքով քանի մը տարի միայն որբեր խնամելէն վերջ, բաւական տարիներէ ի վեր վարժարանական ընթացք մը ունեցած է։ Այժմ ունի 150էն աւելի աչակերտ, որոնցմէ 30ը ձրիաբար կը դաստիարակուին, իբր յիշատակ որբանոցի անուան, եւ որոնց կը տրուի բացի դպրոցական պէտքերէն նաեւ հագուստ ալ։ Այս տարի այս դպրոցէն ունեցանք վեց ընթացաւարտ։

ՀԻՆ ՈՒ ՆՈՐ

Ե

Մխիթարեանները որքան որ ալ վանական, բայց ունեցան, իբր բացառութիւն, այնպիսի անձնաւորութիւններ որք «աչխարհի փիճակէ» կը հասկնային։ Այսպէս էր հանգուցեալ Հ. Աբրահամ վ. Ճարեան, որուն վրայ արդէն խօսելու առիթն ունեցած եմ։ Եզական տեսուչ մը եղաւ եւ Ռափայէլեան վարժարանի հիմնական բարեկարգութիւնը իր գործն է։ Ամենալաւ տեսուչ մը եղաւ նաեւ հիմակուան Աբրահայրը, Հ. Իգնատիոս վ. Կիւրեղեան։ Իր ժամանակին մէկ մասը աչխարհի մէջ անցուցած էր եւ կեանքի փորձառութիւնն ունէր։

Մխիթարեան վարդապետներուն մէջ ուշագրաւ դէմք մըն է նաեւ Հ. Դաւիթ վ. Նազարէթեան. թէ՛ դպրոցին —Ռափայէլեան վարժարան— տեսուչ եղած ժամանակ եւ թէ՛ վարդապետներ պատրաստելու ծանր պաշտօնը ստանձնած առեն միշտ ջերմ պաշտպան մը հանդիսացած է այն գաղափարին թէ որչափ հնար է դպրոցները պէտք է նոր ծրագիրներով, նոր մեթոտներով զարգացնել։ Աչխարհականներուն դաս տըրուած գիտութիւնները վանականներուն ալ սորվցնելու գաղափարին նախաձեռնութիւնը ունեցաւ եւ իր ջանքերովն է գլխաւորաբար որ Մխիթարեան նոր վարդապետները երկնային ծանօթութիւններ ստանալով միայն չեն չատանար, այլ երկիրն ալ ճանչնալու պատեհութիւնը կ'ունենան։ Պոլսոյ մէջ Հ. Դաւիթ վ. Նազարէթեան կարծեմ թէ ամենէն աւելի առիթ ունեցած է մեր ընկերականութիւնը ճանչնալու, եւ ամէն դպրոցականի հանդէսներու, քննութեանց ինքն է որ իբր Մխիթարեան ներկայացուցիչ հրաւիրուած է։ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի նոր բարեփոխութեան համար որոշ գաղափարներ ունի եւ կը յուսանք թէ Պոլսոյ կարծիքներուն ամենէն հեղինակաւոր թարգմանը կրնայ հանդիսանալ վենետիկ գումարուած ժողովին մէջ։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ նոր բարեփոխութիւնը։ Մենք դեռ որոշ բան մը չենք գիտեր։ Այս էջերուն մէջ արդէն երեք տարի է չատ ծեծուեցաւ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի խնդիրը։ Առ այժմ հանրութեան միակ գոհունակութիւնն այն է որ Մխիթարեան վարդապետները վերյապէս ըմբռնեցին

Ֆ. ՏԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՅՈՏՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

Մեր նշանաւոր հնագէտ, ազգագրագէտ եւ պատմաբան Ֆրանց Տէր Մանուկեան, որ ծանօթ է իր գրական գործունէութեամբ Ֆրանց Պէյ անունով, 1918 թուականին Պոլսոյ մէջ հրատարակեց իր «Յոտն Ժամանակաց» գիրքը, որ ամբողջական պատկեր մը կու տայ Հայ ժողովուրդի կեանքին, սովորութիւններուն, հաւատալիքներուն, ինչպէս նաեւ հայ հին տներուն, որոնք ամբողջութեամբ կը ներկայացնեն հայ ընտանեկան կեանքը։ Ստորեւ կու տանք այդ գրքի առաջին գլուխը։

Ա.

Ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն ժողովուրդ, որ ինքզինքը ճանչցնել կ՚ուզէ, ինչպէս նաեւ ամէն գիտնական, որ ուզած է ուսումնասիրել ազգերու ծագումը, անոնց կեանքը, սովորութիւնները, հաւատալիքները, ամէն ատեն ուշադրութիւն դարձուցած է անոնց հին տուներուն վրայ։ Ասոնք ամէնքն ալ գիտեն, որ տունը ազգի մը կեանքին ամենէն կարեւոր մասերէն մէկն է։ Ինչպէս որ մարդ մը իր հագուստներէն կը ճանչցուի, նոյնպէս ալ ազգ մը իր տուներէն կը ճանչցուի։ Ասոնք ամէնքն ալ գիտեն, որ տունը ազգի մը կեանքին ամենէն կարեւոր մասերէն մէկն է։ Ինչպէս որ մարդ մը իր հագուստներէն կը ճանչցուի, նոյնպէս ալ ազգ մը իր տուներէն կը ճանչցուի։

Հայ ազգին տուները ուրիշ ազգերու տուներէն տարբեր են, ինչպէս որ հայ ազգին հագուստները ուրիշ ազգերու հագուստներէն տարբեր են։ Հայ տունը ունի իր յատուկ ոճը, իր յատուկ ձեւերը, իր յատուկ կազմութիւնը, որ զայն կը զատորոշէ ուրիշ ազգերու տուներէն։ Հայ տունը ունի իր յատուկ ոճը, իր յատուկ ձեւերը, իր յատուկ կազմութիւնը, որ զայն կը զատորոշէ ուրիշ ազգերու տուներէն։

Հայ տունը կը բաղկանայ երեք մասերէ՝ սենեակ, խոհանոց եւ նկուղ։ Սենեակը կը գտնուի վերի յարկին վրայ, խոհանոցը՝ ներքեւ, իսկ նկուղը՝ խոհանոցին տակ։ Սենեակը կը գտնուի վերի յարկին վրայ, խոհանոցը՝ ներքեւ, իսկ նկուղը՝ խոհանոցին տակ։

Սենեակը կը բաղկանայ չորս պատերէ, առաստաղէ եւ յատակէ։ Սենեակը կը բաղկանայ չորս պատերէ, առաստաղէ եւ յատակէ։

Պատերը կը շինուին քարէ կամ աղիւսէ։ Պատերը կը շինուին քարէ կամ աղիւսէ։

Առաստաղը կը շինուի փայտէ կամ քարէ։ Առաստաղը կը շինուի փայտէ կամ քարէ։

Յատակը կը շինուի փայտէ կամ քարէ։ Յատակը կը շինուի փայտէ կամ քարէ։

Սենեակին մէջ կը գտնուին հետեւեալ կահ-կարասիները՝ սեղան, աթոռներ, բազմոց, պահարան, անկողին։ Սենեակին մէջ կը գտնուին հետեւեալ կահ-կարասիները՝ սեղան, աթոռներ, բազմոց, պահարան, անկողին։

Խոհանոցը կը բաղկանայ պատերէ, առաստաղէ, յատակէ եւ օճախէ։ Խոհանոցը կը բաղկանայ պատերէ, առաստաղէ, յատակէ եւ օճախէ։

Օճախը կը շինուի քարէ կամ աղիւսէ։ Օճախը կը շինուի քարէ կամ աղիւսէ։

Խոհանոցին մէջ կը գտնուին հետեւեալ կահ-կարասիները՝ սեղան, աթոռներ, պահարան, ամանեղէն։ Խոհանոցին մէջ կը գտնուին հետեւեալ կահ-կարասիները՝ սեղան, աթոռներ, պահարան, ամանեղէն։

Նկուղը կը շինուի քարէ կամ աղիւսէ։ Նկուղը կը շինուի քարէ կամ աղիւսէ։

Նկուղին մէջ կը գտնուին հետեւեալ իրերը՝ գինիի տակառներ, ձէթի տակառներ, ցորենի պահեստներ, ալիւրի պահեստներ։ Նկուղին մէջ կը գտնուին հետեւեալ իրերը՝ գինիի տակառներ, ձէթի տակառներ, ցորենի պահեստներ, ալիւրի պահեստներ։

Հայ տունը կը շինուի ընտանիքի մը համար, որ կը բաղկանայ հայրէ, մօրէ եւ զաւակներէ։ Հայ տունը կը շինուի ընտանիքի մը համար, որ կը բաղկանայ հայրէ, մօրէ եւ զաւակներէ։

Հայ տունը կը շինուի այնպէս, որ ընտանիքին բոլոր անդամները կարենան հանգիստ ապրիլ։ Հայ տունը կը շինուի այնպէս, որ ընտանիքին բոլոր անդամները կարենան հանգիստ ապրիլ։

Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ հիւրերը կարենան հանգիստ ընդունուիլ։ Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ հիւրերը կարենան հանգիստ ընդունուիլ։

Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ անասունները կարենան հանգիստ ապրիլ։ Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ անասունները կարենան հանգիստ ապրիլ։

Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ պաշարները կարենան հանգիստ պահուիլ։ Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ պաշարները կարենան հանգիստ պահուիլ։

Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ ամէն ինչ կարենայ կատարուիլ հանգիստ։ Հայ տունը կը շինուի նաեւ այնպէս, որ ամէն ինչ կարենայ կատարուիլ հանգիստ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիշանի, Ա. Ա. Այտընեանի, Ա. Ա. Աբեղեանի, Ա. Ա. Տէր-Մկրտչեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղեւոնդեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովհաննիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Վարդանեանի, Ա. Ա. Տէր-Ստեփանեանի, Ա. Ա. Տէր-Գրիգորեանի, Ա. Ա. Տէր-Մովսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յակոբեանի, Ա. Ա. Տէր-Սահակեանի, Ա. Ա. Տէր-Մարտիրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Պետրոսեանի, Ա. Ա. Տէր-Գէորգեանի, Ա. Ա. Տէր-Ներսիսեանի, Ա. Ա. Տէր-Յովսէփեանի, Ա. Ա. Տէր-Մելքիսեդեանի, Ա. Ա. Տէր-Ղուկասեանի, Ա. Ա. Տէր-Մատթէոսեանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՌԱՐԱՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 1,000,000 ՌՈՒԲԼԻ

Գլխավոր կենտրոնը՝ Մոսկվա, Ռոժդեստվենսկի 3

Ներկայացուցիչ՝ Ալեքսանդրապոլ, Ռեշտովսկայա 1

Ապահովում է հրդեհից՝ տներ, գործարաններ, գրասենյակներ, խանութներ, ապրանքներ, կահավորանքներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, գոմաղբ, խոտ, ծղոտ, ցորեն, գինի, ձեթ, ծխախոտ, բամբակ, կաշի, մորթի, բուրդ, մետաքս, թել, գործվածքներ, կոշիկներ, ոսկի, արծաթ, գրամադրամ, թանկագին քարեր, մարգարիտներ, գրքեր, նկարներ, ձիեր, եզներ, կովեր, ոչխարներ, խոզեր, նավեր, նավամատույցներ, նավահանգստի շենքեր, ինչպես նաև ամեն տեսակ ուրիշ գույքեր։

Ապահովում է ջրհեղեղից՝ տներ, գործարաններ, գրասենյակներ, խանութներ, ապրանքներ, կահավորանքներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, գոմաղբ, խոտ, ծղոտ, ցորեն, գինի, ձեթ, ծխախոտ, բամբակ, կաշի, մորթի, բուրդ, մետաքս, թել, գործվածքներ, կոշիկներ, ոսկի, արծաթ, գրամադրամ, թանկագին քարեր, մարգարիտներ, գրքեր, նկարներ, ձիեր, եզներ, կովեր, ոչխարներ, խոզեր, նավեր, նավամատույցներ, նավահանգստի շենքեր, ինչպես նաև ամեն տեսակ ուրիշ գույքեր։

Ապահովում է գողությունից՝ տներ, գործարաններ, գրասենյակներ, խանութներ, ապրանքներ, կահավորանքներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, գոմաղբ, խոտ, ծղոտ, ցորեն, գինի, ձեթ, ծխախոտ, բամբակ, կաշի, մորթի, բուրդ, մետաքս, թել, գործվածքներ, կոշիկներ, ոսկի, արծաթ, գրամադրամ, թանկագին քարեր, մարգարիտներ, գրքեր, նկարներ, ձիեր, եզներ, կովեր, ոչխարներ, խոզեր, նավեր, նավամատույցներ, նավահանգստի շենքեր, ինչպես նաև ամեն տեսակ ուրիշ գույքեր։

Ապահովում է ցորենի կորստից՝ կարկտահարությունից, ցրտահարությունից, չորությունից, ավազի փոթորիկներից, մոլախոտերից, մկներից, ինչպես նաև ամեն տեսակ ուրիշ պատահարներից